ІНФОРМАТОР
ДЛЯ ЧАСТИН У.У.П.Ю.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ ЕМІҐРАНТІВ
КОМАНДА СУПЕ

Видає Субреферат УУПЮ на правах рукопису.

Адреса: Субреферат УУПЮ - Міттенвальд /Карвендель/ Ґеркасерне V/55.

Ціна числа: 1 н.м.

Ч. 7/2 1.III.1947. Рік II.

ПЛАСТУНОМ ЗОВУТЬ МЕНЕ!

Довкруги мене кипить життя і я в ньому не можу остатись позаду. Життя це змаг - не хвилини моменту але довгих літ. Життя - це шлях до завтрішніх днів, аж до вловимої години. Життя - це прийнята засада думки та дії, а не доривочність праці та різноманітність оцінки. Життя - це хід до мети, а не принада, чар і вигода.

Пластун, це той, що, прийнявши пластовий закон та зложивши пластове пречення, живе так, як у ньому говориться, прямує туди, до чого кличе його Пласт, і поступає згідно з основами Пласту.

Пластун, це не "касти" член, але змагун у житті, котрий, прийнявши певні засади, хоче не лише їм служити, але через них стати кращим громадянином своєї нації.

Пластун, це не той, що пишається пластовим однострою, відзначеннями, діловодством, але той, котрого світогляд та характер носять в собі пластові питоменности.

Пластун, це той, що "добрим пластовим ділом" будує свій шлях, прикрашує його красою та з радістю проходить ним,

Пластун, це той, що іде вибраним шляхом, байдуже чи багато з ним, чи може він одинокий, бо пластуном став він, у першу чергу для себе самого, щоб перемогти себе "злого", а зміцнити себе "доброго".

Пластуном не з ще той, що так себе зве, або, що роздобувши пластовий однострій, ходить в ньому або пластує, але стає ним щойно той, котрий постановляє жити та діяти згідно із засадами Пласту та остає їм вірний впродовж цілого свого життя.

Пластун стає пластуном не лише для Пласту, але для життя і в житті він здійснює свої завдання, що випливають із його світогляду, світогляду українця-пластуна.

СВЯТО ВЕСНИ ТА ДЖЕМБОРІ.

При кінці червня ц.р. відбудеться свято "Весни", а в серпні "Джемборі". Пластові частини повинні відповідно до них підготовитися - а підготовляться, якщо повністю опанують пластові вмілости теоретично та практично, якщо матимуть гурткову самодіяльність та творчість, якщо зуміють бути бистрими, вправними, відважними, зарадними, якщо стануть пластунами.

ПЛАСТОВІ ІНСТРУКТОРИ.

Одною із добрих прикмет Пластового Уладу це самовистачальність, яка полягає на тому, що пластова організація ніколи не чиститься на поміч із зовні, ніколи не розраховує у своїй пластовій праці на непластунів.

Із цього випливає теж потреба звернути пластунам увагу на підготовку до всіх ділянок та вишколення добрих інструкторів-фахівців. Таборові заняття зокрема вимагають добрих інструкторів. До пластових таборів треба в першу чергу інструкторів до пластування та спорту.

ПЛАСТОВА СИСТЕМА САМОВИХОВАННЯ.

Як я розумію пластові обов'язки і що до них вчисляю у зв'язку із пластовою системою самовиховання та Пластовим Законом.
/Відповідь прислана пластуном-учасником І-го Пл.Куріня ім.І.Богуна/.

Вступаючи до Пласту,я свідомо це робив і знаючи провідну ідею Пласту,я знав,що ті обов'язки,які на мене наложить Пласт,не будуть якимись надзвичайними вимогами,а противно вони будуть неначе вказівником і гартом моєї душі,щоб зробити з мене свідомого і загартованого українця,який би все був готовий стати на заклик батьківщини.До обов'язків,які наложив на мене Пласт я вчисляю в першу чергу три головні обов'язки пластуна.Ті три головні обов'язки є фундаментом цілої пластової структури.

І пластун,який точно зрозуміє ці короткі але так змістовні точки і буде по їх вказівкам вести своє життя,то можна бути певним,що він буде добрим громадянином.Крім трьох пластових обов'язків маємо ще 14.точок Пластового Закону,які також мають великий вплив на пластове самовиховання.Вони є неначе стінами пластової структури і в цих 14 точках містяться всі добрі прикмети солідного здисциплінованого юнака.

Знаю по собі:перед вступом до Пласту я мав дві погані звички:говорити неправду та лінуватися кожної роботи,яку б на мене хтонебудь наложив.По вступі до Пласту я на превеликий жаль спостеріг,що словність і пильність це одні з найважніших точок закону.Рад не рад я постановив відзвичаюватись від своїх налогів.Тяжко це приходилось мені,але вже по двох місяцях я спостеріг у своїм щоденнику,що я вже не "буяю"налогово,але завдяки руханці,на яку я все рано пів до сьомої мусів ходити,я поволі відзвичаївся від пізніх вставань і всяких інших налогів,які плекають лінивство.

Тому я вважаю,що пластове самовиховання полягає головно на пластовім законі і хто добре зрозуміє його і пічне ним керуватись,то з такого юнака напевно виросте добрий громадянин.

ПАСТУХ РОБЕРТ ГІНДМАРШ.

/Передрук "Укр.аїнський Пластун" ч.1.Зальцбург,1946,стор.4/.

Перед багатьома літами,в північній Англії бушував страшний розбійник,який убивав багато людей.Завдяки пластовій справності одного пастушка,його зловили і повісили.

Одного разу ішов Роберт зі своєю чередою додому.Ідучи дебрами і ярами,побачив він волоцюгу,який сів відпочивати.

ОБСЕРВАЦІЯ: Переходячи,хлопець зауважив,дивні цвяхи в підошвах його черевиків.Він не задержався,як то інші роблять,тільки одним поглядом ока схопив все,не звертаючи на себе уваги того чоловіка.

ВИСНОВКИ: Коли відійшов 5 миль від того місця і зближався додому, побачив,натовп людей,зібраних коло хати,в якій знайдено замордовану стару жінку.Кидали підозріння на трьох циганів,які також волочились в околиці і грабували грозячи кожному смертю,якби хто повідомив поліцію.Хлопець,прислухуючись всім тим оповіданням,побачив нараз дивні сліди стіп в городі коло хатки з відбитками цв'яхів,які бачив в того чоловіка в яру.Відразу блиснула в нього думка,той чоловік мусить мати щось спільного з убивством.

ЛИЦАРСКІСТЬ.Дух лицарськости обізвався в душі хлопця проти вбийника безборонної жінки.

ВІДВАГА: Хоч знав,що приятелі вбивника можуть його вбити за донос, відсунув свої страхи і звернув увагу поліції на сліди стіп в городі. Сказав їй ,де може знайти того чоловіка.Розбійник віддалився тоді непомічений ніким крім малого хлопця і уважав себе безпечним.Цілком не думав,що хлопець може спровадити поліцію.

СИЛА І ЗДОРОВ'Я: Хлопець був сильний, скоро перейшов ту дорогу, і без труду зловили розбійника. Після доходження його засудили на повішання. Пізніше тіло повісили на пострах іншим людям коло місця злочину.

М'ЯГКІСТЬ СЕРЦЯ: Коли Роберт побачив тіло розбійника на шибениці, йому зробилось жаль, що став причиною смерти чоловіка.

ВРЯТОВАННЯ ЖИТТЯ: Але його покликали до урядника, який похвалив його за велику прислугу для тамошнього населення. Несдному може, він врятував життя через звільнення в краю від так небезпечного розбійника.

ОБОВ'ЯЗОК: Сповнив він обов'язок хоч це було для нього дуже небезпечне і прикре. В цей спосіб Роберт виконав пластовий обов'язок, хоч ніколи цього не вчився.

ПРИКЛАД: Виказався знанням всіх пластових прикмет і став прикладом для інших.

ІЗ ЖИТТЯ ПЛАСТОВИХ ГУРТКІВ.

П'ятий Пластовий Курінь ім. сотника Федя Черника, Третій Гурток "Вовк" свято в річницю перших сходин гуртка/подав один із "Вовків"/.

Дня 5.2.ц.р минала річниця заснування Гуртка "Вовк". Цей день Гурток вирішив вшанувати святочними сходинами. Почалася підготова до свята. Поміж усіх членів Гуртка розділено працю. Розіслано запрошення всім частинам Коша.

Врешті надійшов день свят. Один Кут Кошової Домівки замінено смерічками в ліс, серед якого стояло шатро. Перед шатром збудовано ватру/очевидно електричну/. Все це нагадувало пластовий табір серед природи.

Почали сходитися гості. Хоч їх було багато менше, як ініціятори свята сподівалися, та це не мало впливу на перебіг свята-чейже ж не для публіки робимо ці сходини.

Гуртковий споглядає на годинник. 6 4. Сходини починаються. Перед ватрою стає у виструнченій дволаві гурток. "На прав глянь!", і звіт. Впорядник відкриває сходини. Писар відчитує наказ. "Друзі!" Святкуєте ваше родинне свято... Ви стали пластунами, а знайте-хтс раз став правдивим пластуном, цей остає ним на ціле життя-падуть слова святочного наказу, короткого, але змістовного і переконливого.

По відчитанні наказу розхід, і Гурток займає місця на пеньках. Містогуртковий черкнув сірником і ватра займається червоним "вогнем" /техніка XX. століття/. Писар читає звіт із цілорічної діяльности гуртка: Наш гурток повстав дня 5. лютня 1946 р. у год. 17.45 у таборі Фіссен, як Гурток бурсаків. Звідсіля теж походила і його первісна назва "Голодний Вовк"... В останніх часах Гурток доповнився трьома прихильниками і вступає у другий рік пластової праці в числі 10 юнаків.

Збірка - і перед лаву виступають згадані прихильники. Рівним голосом складають заяву-приречення. До них підходить впорядник, стиск лівої руки, і трьох нових юнаків стає в ряди Українського Пласту.

Знову наказ і перед гурток виступає 6 пластунів-учасників. Всі вони були в гуртку від початку досі, ділили з ним долю і недолю. Впорядник пришпилює їм пам'яткові відзначки: малиново-чорні щитики з вишитою датою 5.2.1946-47.

Від Кошової Команди вітав із днем народження Гуртка "Голодний Вовк" скавтмастер Б-ий.

Відспівання пісні закарпатських пластунів закінчено сходини. Члени Гурка розходилися додому з твердим рішенням продукувати і в другому році пластову працю, щоб осягнути ціль: вирости Україні на користь і славу.

Субреферат УУПЮ погоджується на назву Гуртка "Голодний Вовк", яку він здобув своєю невпинною працею та завзяттям.

Нехай інші Гурткі змагають так до своєї цілі, як бурсаки-пластуни з-під знамени "Голодного Вовка".

СХОДИНИ ГУРТКА ПРИХИЛЬНИЦЬ.

Гурток прихильниць"Лебідь" 2-го Пластового Куріня переводить свої сходини.Програма сходин: 1/Збірка,звіт,поздоров,відчитання протоколу,провірка приявних.2/Дещо із життя та творчості Лесі Українки. 3/Пісня "Контра спем сперо".4/Приповідка-пластова гра.5/Орієнтація в терені.Гутірка.6/Всячина.7/Закінчення,збірка,звіт,назначення слідуючих сходин,поздоров.Розхід.

Точки крім 5 переводиться в Пластовій Домівці,а 5 біля табору в часі короткої прогульки.

До точки 2.

Із творчості Лесі Українки підчеркнула впорядниця: "В поезіях Лесі Українки на тлі страшної дійсності виступають героїчні постаті борців за волю.Увага поетки зупиняється не на переможцях,а на тих,які до кінця залишаються незломними духом.

Убий-не здамся!

Всі ці риси борця за волю змалювала поетка в постаті дівчини-героїні в поезії "Грішниця".Підчас облоги рідного міста,наражуючи своє життя,молода дівчина підклала розривну кулю під замок,зайнятий ворожим військом.Вибух наступив заскоро і ранену дівчину віддали під опіку черниці,щоб потім її покарати.В своїй сповіді черниці дівчина змалювала свій вчинок і причини,які її до цього довели.У відповідь на співчуття черниці сказала:

"Не жаль мені,що молодою гину,а жаль-о лютий жаль,що пропаду даремне".

При кінці своєї сповіді виповіла такі слова:

"Ніхто не має більшої любови,як той,хто душу поклада за друзів".

Леся Українка підчеркає вірність своїй країні.Пласт старається виховати молодь на високих ідеалах,на любові до Бога та батьківщини. /перший головний обов'язок пластуна/.

Поетка каже,що жаль пропасти безслідно/9.точка пластового закону-корисний/.

Ціллю кожного пластуна,це віддати для свого народу працю,всі думки та стремління,а в потребі навіть життя"..

До точки 4.пластова гра "Приповідка".

Опис гри:одна пластунка виходить.Інші розділюють між собою слова якоїсь знаної приповідки.Пластунка,яка вийшла,входить до кімнати та задає кожній по черзі якесь питання,а запитана має відповісти в той спосіб,щоб вставити влучно у відповідь якесь слово із вибраної приповідки.По перепитанні всіх пластунка має відгадати приповідку.

До точки 5.Використано поданий матеріял"Пластун "ч.4 .

ЛІТЕРАТУРА ДО ПЛАСТОВИХ ПРОБ.

ДІЛЯНКА ЗДОРОВ'Я.Матеріялами до точок:Загальні відомості про будову людського тіла,загальні відомості з гігієни тіла,одягу і житла, перша допомога в легких пошкодженнях тіла із І.пластової проби.

Поглибити відомості із точки Б.2.першої пластової проби та доповнити її відомостями із плекання і переношення хворих у нескладних захворюваннях,вміти перевести практично санітарну допомогу із ІІ.пл.проби.

Можуть послужити видання,яких вже багато появилося на терені американської та англійської зони.

Одначе на увагу заслуговує праця д-ра Софії Парфанович-Вовчук під наголовком."Наша допомога хворому".Авгсбург,1946-брошура друк. Стор.118,8-ка.ЗМІСТ: Значення першої допомоги,будова людського тіла, перші завдання догляду хворих,перша допомога при наглих захворюваннях, пов'язки,підручна аптека.

Із інших книжок появилися такі:доцент д-р М.Жук"Перша допомога". Гайденав.1946,стор.80,брошура друк,8-ка. ЗМІСТ:Перша допомога при пораненнях,нещасливих випадках та догляд хворих,перенесення хворих та поранених,запобігання пошесним хворобам.

Д-р ЮЛІЯН МОВЧАН:"Як лікувати себе та інших в наглих випадках". Мюнхен,1946,брошура,друк.Стор.48.16-ка.

Д-р Евген Ж Р'ЬКИЙ:"Людина та її гігієна"-підручник для шкіл. Ляндсгут,1946,Стор.37,брошура цикльостиль.4-ка.

Маємо ще інші підручники та календарці,які містять у собі потрібний нам матеріял до вище згаданих точок до пластових проб.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

Підручники до Історії України:Д.Дорошенко:Історія України.

Статті Пластун ч.2.Княжі всї, Пластун ч.3,Військо козаччини,Пластун ч.4 Лицарі демократії/нова доба/.

До підготовки до другої пластової проби поручаємо старшим юнакам:д-р Миколи Андрусяка,доцента УВУ "Історія козаччини"/курс викладів/частин 4.Мюнхен,1946,брошура цикльост.180 стор.4-ка.

Максим Славінський:Професор УГА"Історія України"-курс лекцій. Стор.174.Подєбради 1934.Брошура цикльостиль 4-а.

Географія України

ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ.

Підручники до географії України:Іван Тесля "Наша батьківщина". Краків,1942,Стор.179.8-ка.ЗМІСТ:Загальні відомості з географії українських земель.Описова географія.Господарство українських земель. "Географія українських і сумежних земель".Том.І.Під ред.Д-ра В.Кубійовича.Загальна географія.Львів,1938,стор.512.4-ка.

ІСТОРІЯ СУПЕ.

Симон Наріжний "Українська еміґрація".Прага.1942 Розд.14."Пласт". Стор.278-289:Перші пластові організації.Розвиток українського Пласту в Чехії.СУПЕ-його завдання,склад і праця.Пласт прият.Діяльність окремих пластових організацій в Празі,Ржевницях,Берні,Братиславі. Праця еміґрантів в закарпатському Пласті.Український Пласт в Данціґу Югославії,Бельгії,Відні,Англії і Америці.Пластова праця у Франції.Співробітництво з чужими пластунами.Видавнича діяльність. Додаток:знимки.ч.ч.460,449,.641-665.

К О Н К У Р С

Субреферат УУПЮ оголошує конкурс на опрацьовання окремих ділянок або навіть поодиноких точок до пластових проб.

До першої пластової проби:А.15,22,23.

Б./є опрацьовані матеріяли,але треба би їх відповідно підібрати/.

В./є опрацьовані дуже загально-бракує докладнішого опрацьовання із практичним приміненням та відповідними рисунками/.

Г.-є лише опрацьовані загальні завваги.

До другої пластової проби:/Ті самі завваги,щододо першої пластової проби. Бракує до А. 1,7,8,10,11.

До третьої пластової проби:/Є опрацьовані лише завваги,брак докладнішого опрацьовання. До А.бракує:7,8,9.

Виготовлені матеріяли проситься надсилати до Субреферату УУПЮ.

ХАРИТАТИВНО-САНІТАРНА СЛУЖБА

пластунів-пластунок І.П.Г. К о р н б е р ґ.

"Корнберґ переводить голодівку"- місцеві пластуни взяли на себе обов'язок Харитативно-Санітарної Служби.Вони з успіхом зорганізували

дві лічниці, перенесли туди хворих, перевели збірку молока для дітей, день і ніч переводили біля хворих чергування.

Вчинком цим доказали вони, що вони пластунами не лише по формі, але в потребі є все готові навіть до важкої відповідальної громадської праці.

Вчинок та його бездоганне виконання заслуговує на похвалу - корнберзькі пластуни зробили велике пластове добре діло.

ЕРНЕСТ СЕТОН ТОМПСОН.

Оповідання з надзвичайно багатого життя Ернеста Сетона Томпсона, який у 86.р.свого життя досяг розцвіту своїх талантів./Помер Е.С. Томпсон 23.жовтня 1946 р.в Санта Фе/.

Дикі звірі, яких він знав.

При головнім шляху в Санта Фе, Нове Мехіко, стоїть фантастичний замок з вежами, дім великого природника книжки якого виховали три покоління американців, які свідомо відносяться до звірят. Ернест Сетон Томпсон лише кілька місяців перед смертю скінчив свою 42 книжку, образ для місцевого мистецького музею та гарно підібрану бібліотеку, що нараховує 80.000 томів.

Півсторіччя тому Сетона зачисляли до найбільш читаного автора з поміж письменників цілого світу. Тоді було продано до двох мільонів примірників його книжки "Дикі звірі, яких я знав" та інші. Це він піддав думку Р.Кіпінгові написати безсмертні "Оповідання з джунглі" і сам писав так талановито, що Лев Толстой називає його Лабо-король Коргумтавії - найкращим оповіданням про вовків, яке він колинебудь читав.

Характерним є для Сетона, що він присвятив 10 років для опрацьовання монументального наукового твору "Життя й гри звірят" з 1.500 його власними малюнками.

При згадці про Сетона уявляємо його дебелу шостифутову постать що завершена густою кучмою сивого волосся, нижче блискучі темні очі та густі короткі вуса. Він розповідає молодим товаришам його семирічної адоптованої донечки свої незрівняно цікаві оповідання про непокірного Мустанга, про сумний кінець Вагба, гріглі, червоноголову куропатку... Для кількамілионової молоді Сетон є великим вчителем, який вчив, що життя, любов і трагедії звірят подібні до людських...

Батьки Сетона письменника, мистця й природника походили з Шотляндії і народився він в спокійному англійському селі. Його любов до природи була наче реакцією на жорстоке поводження батька супроти своїх 10 синів. Коли котрий з синів досягав віку 21.року, то батько доручав йому рахунок витрачених на його виховання грошей. Молодий Ернест дістав рахунок на 537,50 долярів. Батько Сетона був людиною середньо-заможною, власником торговельних кораблів. Коли Ернестові було 5 років, ціла низка невдач зруйнувала маєток родини. Зберігши біля 5.000 долярів, він виїхав до Канади. Тут на фармі молодий Ернест знаходить невимовну радість від дикого життя, що буяло в безмежних лісах стейту Онтаріо. Через чотири роки родина його переїхала до Торонто. Життя в місті лише збільшило його тугу за дикою природою. Заробляючи, зібрав 90 цент. щоб купити собі книжку д-ра Росса "Птахи Канади". Тут він знайшов наукову основу для свого попереднього знання про птахи. Батько Сетона був невдоволений його студіями природи, в яких він не бачив жадної майбутности. Ернест міг займатись вивченням природи лише в своїй криївці, яку він з великими зусиллями вибудував в Дон Белі, або коли часом гостював у нового власника фарми. Тут навчився будувати індіянське шатро Тіпі і полювати луком і стрілами/а жити молодечим індіянським життям, пізніше описаним в його відомому і найбільш улюбленому творі "Два малі дикуни"./Продовження в наступнім числі/.

П о з е м е л л є з н а в с т в о. /Продовження/.

З появою рослинного світу поверхню земської кори густо подірявили рослинні корені, пробиваючи собі серед найтвердших скель дорогу. Творились діри-нори, в які заходила вода, в зимі лід побільшував їх, розбивав на дрібні куски, а вода все зносила...

Робота та несвідома співпраця всіх тих чинників змінили первісний вигляд землі-матері. Небосяжні гострі верхи гір злагідніли, долини, яри і пропасті піднеслися. Людська рука збудувала оселі, шляхи, прорубала ліси, завела управу ріллі. Все це змінило поземелля так, що воно стало таким, яким його сьогодні бачимо. В загальному можна сміло сказати, що поземелля це земська кора враз із усім природнім та штучним покриттям.

Форми поземелля.

В основному розрізняємо два роди форм поземелля, два види нерівностей: піднесення та обниження поземелля.

Піднесення поземелля: 1/ Р і в н и н и,
2/ Г о р б и,
3/ Г о р и.
а/ Низькі гори,
б/ Середні гори,
в/ Високі гори -"Альпи".

Рівнина - це така частина поземелля, яка не підноситься вище як 20 метрів понад нормальний рівень. Горби - це піднесення поземелля до 40 м. понад нормальний рівень. Вони мають різну форму, а у звязку з тим і різну назву. Гори - це піднесення поземелля від 40 м. вгору понад нормальний рівень поземелля, причому низькі гори сягають до 200 м., середні до 1000 м., високі від 1000 м. вгору. Цілий ряд гір - цілий ланцюг називається хребтом - це видовжене знесення з масивною будовою.

Складові частини гори:
1. П і д н і ж ж я,
2. У з б і ч ч я /схил/,
3. В е р ш о к.

Місце, де сходяться два, або більше узбіч. називається сідлом гори.

Обниження поземелля:
1. Д о л и н и,
2. К і т л о в и н и,
3. Я р и,
4. П р о в а л л я,
5. П р о п а с т и.

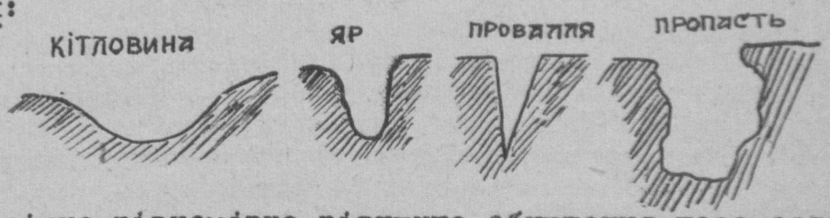

Д о л и н а - це лагідне рівномірне рівнинне обниження поземелля. Звичайно лежить над ріками, поміж горами.

К і т л о в и н а - це найнижче місце в поземеллі. Із найнижче положеної точки в поземеллі підноситься воно у всіх напрямах.

Я р - це обниження поземелля, дуже часто тектонічного походження, або робота води, з поперечним перерізом у виді латинської букви . Яр оброслий рослинністю називається балкою. Вік кількох ярів чи балок можна порівняти, керуючись тим, що яри молодші є більш стрімкі і більше задержують форму латинської букви , чим старі.

П р о в а л л я - це глибокий яр із стрімкими берегами у виді загостреної та видовженої латинської букви ./В Америці каніон Кольорадо/.

П р о п а с т ь - це провалля, де одна стіна, один берег щонайменше є прямовісний.

Ґ р у н т и.

Ґрунт - це пухкий верхній шар земської кори, з якого рослинність черпає для себе корм. Будова ґрунтів відіграє важливу ролю підчас пластування/шляхи, можливість переходу, таборування і інше/.

1. Кам'янистий ґрунт - має тверде підложжя, вимою та в негоду дуже ховзьке підчас мандрівки нищить виряд, колеса-роверів і інше. Вапнякове підложжя дає при сухім порох - пил, що нищить віддихові органи, а при мокрім їдке болото, що дуже нищить виряд./спеціяльно взуття/.

2. Пісковий ґрунт - краще йти по мокрім, як по сухім піску.

3. Легка рілля/"лєсовий пісок"- без огляду на погоду є найлегший до переходу.

4. Тяжка рілля "пісковий лєс-чистий лєс" - для переходу догідний тільки в погоду, або вимою /груда/.

5. Підмоклий ґрунт - стало або в більшості під водою, для переходу придатний тільки зимою при сильнім морозі.

Під оглядом господарським ґрунти поділяються на управні та неуправні.

У п р а в н і ґрунти - попільнякові /малоурожайні, на Україні займають північну смугу-Підляшшя, Полісся, Холмщину, Чернигівщину, північну Волинь, Посяння, Підкарпаття. Всі вони витворились на піскових і глинястих породах, що їх залишив льодовик у виді морен та зандрів/. Ч о р н о з е м н і /на Україні займають 3/4 поверхні всіх земель, витворились на шарах лєсу та мають в собі багато "гумусу"- перегнилих решток тварин і рослин, що надає їм чорної краски, бо сам лєс жовто-сірий/. К а ш т а н о в а т і /на Україні лежать на південь від чорноземних-Чорноморське побережжя, Крим, Передкавказзя, мають мало "гумусу"/. Г і р с ь к с і /мають дуже тонкі шари, якість їх залежить від матірної верстви, з якої повстали, часами є родючі/.

В о д и.

Своїм походженням води поділяються на ювенільні та вадозні.

Ю в е н і л ь н і води - це ті, що походять із нутра землі. Часто бувають гарячі/ґейзери/, але всі мають велике лікувальне значіння, бо є багаті мінеральні складники.

В а д о з н і води - це ті, що походять з опадів. Вони не мають мінералів. Збираються у великі, або менші підземні збірники- озера і випливають витоками, або джерелами.

Ріка та її складові.

Місце, де випливає ріка, називається витокою/витікає вода/, або джерелом. Ціла довжина ріки називається бігом, який поділяється на горішній, середній та долішній бік. Місце, де ріка вливається до другої ріки, або моря, називається гирлом. Ріка має два береги правий та лівий /їх пізнаємо так: стаємо обличчям до напряму бігу ріки- по праправій руці буде правий, а по лівій лівий берег ріки/. У м'якому ґрунті ріка вимиває глибоке корито-русло, в твердому ґрунті це русло більш плитке, береги нижчі. І в першому і в другому случаї ріка протягом довгого періоду часу вижолоблює часто досить глубокі яри /яр Дністра/. Бувають случаї, що ріка зміняє своє русло/залишає старе, а пливе новим - це часто буває внаслідок тектонічного западнення/. Старе русло називаємо старицею. Часто ріка, вминаючи різні горби чи навіть і гори, творить багато закрутів-серпентин, які називаємо кривицями, або меандрами. Якщо береги ріки дуже низьки, то підчас піднесення нормального рівня води вона виступає із свойого русла та заливає їх і цілий низько положений над ними простір. Це місце, яке заливає вода називається заплавою. При розбиванні табору чи шатер треба звернути на це увагу, бо може зайти случай, що, розбивши шатро заночуємо в ньому, вночі прийде злива, ріка вилле і шатро замокне. В кожному місці ріки є найглибші місця/з правого, лівого берега чи посередині/, а лінія, яка лучить ці місця, називається фарватер. Хто вибирається на водну мандрівку, мусить про це пам'ятати, стараючись їхати по цій лінії, бо інакше осяде на мілині. Кожна ріка має свої притокі: праві і ліві. /Продовження слідує в ч.8./.